

an horen zeggen

[Home](#)[Over](#)[Pers](#)[Contact](#)[Nederlands](#)[English](#)

Sogyal Rinpoche, seksueel wangedrag en de BUN

Written by [Rob Hogendoorn](#)[Nederlands](#)[English](#)

De Tibetaanse leraar Sogyal Rinpoche (1947) wordt sinds 1994 openlijk beschuldigd van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Sogyals organisatie Rigpa krijgt in boeddhistisch Nederland steeds meer bestuurlijke invloed en levert de gedoodverfde nieuwe voorzitter van koepelorganisatie BUN: Michael Ritman.

De Tibetaanse leraar **Sogyal Rinpoche** (ook wel: Sogyal Lakar) komt in het buitenland sinds 1994 voortdurend in opspraak wegens seksueel grensoverschrijdend gedrag. Aanhangers van zijn organisatie **Rigpa** krijgen steeds meer greep op landelijk werkende boeddhistische instellingen: **BUN**, **BOS**, **Stichting Bezoek Zijne Heiligheid Dalai Lama** (SBDL),

Nederlands Boeddhistisch Archief (NBA). Sogyal leidt van van 27 tot en met 29 juni een Rigpa-retraite in Amsterdam.

Met het voordragen van Rigpa-kandidaat Ritman brengen huidig voorzitter André Kalden en zijn bestuur de BUN in een lastig parket. Wordt Ritman als BUN-voorzitter aangesproken op seksueel grensoverschrijdend gedrag binnen de boeddhistische gemeenschap, dan zal hij kritische vragen over zijn eigen leraar Sogyal (ook wel: Sogyal Lakar) en diens organisatie Rigpa moeilijk kunnen ontwijken.

In een reactie noemt de Engelse journaliste Mary Finnigan (*The Guardian*) Ritmans kandidatuur ‘zeer onheilspellend’. Ze meent dat de leden van de BUN het beter niet zover kunnen laten komen dat Ritman wordt benoemd. Boeddhistisch leraar en publicist Stephen Batchelor zegt: ‘Iemand moet het doen.’ Hij denkt dat zo’n benoeming moeilijk valt tegen te houden, ‘zolang de BUN Rigpa als volwaardig lid beschouwt’.

Alle publiciteit ten spijt heeft de **dalai lama** zich nooit openlijk van Sogyal gedistantieerd. In 2008 opent hij Lerab Ling, een Franse Rigpa-tempel. Kort daarop sticht Sogyal het naar de dalai lama genoemde **Tenzin Gyatso Institute**. Dit instituut wordt geadviseerd door de dalai lama’s vertrouwelingen Samdhong Rinpoche (oud-premier in ballingschap) en Lodi Gyari (diplomatiek gezant). Gyari is bestuurslid van de Nederlandse stichting **International Campaign for Tibet (ICT)**. Ook Sogyal was ICT-bestuurslid (2005-2011).

Over Sogyals seksuele escapades is in het buitenland veel gepubliceerd: in bijvoorbeeld *The Guardian*, *The Sunday Times*, *Telegraph Magazine* en het Parijse weekblad *Le Nouveau Marianne*. Mary Finnigan schreef over Sogyal het essay *Behind the thanka’s* (2012). Ook boeddhistische leraren spreken zich uit. Stephen en Martine Batchelor bijvoorbeeld, in de documentaire *In The Name of Enlightenment: Sex Scandal in Religion* (2011). Hierin levert ook Finnigan commentaar. In een reactie weerspreekt zijn organisatie Rigpa niet dat Sogyal seksueel contact met vrouwelijke leerlingen heeft, alleen dat dit hen schaadt.

In 1995 verschijnt Finnigans artikel ‘Sexual Healing’. Daarin meldt zij een rechtszaak tegen Sogyal. In 2011 wijdt ze een nieuw *Guardian*-artikel aan de beschuldigingen: ‘Lama sex abuse claims call Buddhist taboos into question’. Finnigan spreekt daarin van een *conspiracy of silence*. Ze verklaart die stilte vanuit een cultureel taboe op het bekritisieren van Tibetaanse *lama’s* en het feit dat Sogyals activiteiten andere Tibetanen veel geld opleveren. En in 2012

publiceert Finnigan 'The lamas who give Tibetan Buddhism a bad name'. Eén van de genoemde *lama's* is Sogyal.

Behalve van de Boeddhistische Unie Nederland (BUN) en het Nederlands Boeddhistisch Archief (NBA) zijn Sogyal-leerlingen ook bestuurslid van de **Stichting Bezoek Zijne Heiligheid Dalai Lama** (SBDL). Rigpa-voorzitter Patricia Strooper (*financial controller* Prins Bernard Cultuurfonds) zit in het SBDL-bestuur. Eerder was ook BUN-bestuurslid Daniël Meerburg lid. SBDL- en BUN-bestuursleden Paula de Wijs en Reinier Tilanus zijn lid van de BUN-kandidatencommissie die Michael Ritman voordraagt. De BUN is formeel contactorgaan van het **ministerie van Veiligheid en Justitie** en houdt de zendmachtiging van een **publieke omroep**: de Boeddhistische Omroep Stichting (BOS). Samen met de **Vrije Universiteit** (Amsterdam) geeft de BUN vorm aan een 'boeddhistisch seminarium'. Aan dit seminarium moeten door de BUN gezonden 'boeddhistische *chaplains*' worden opgeleid.

Stemt de BUN-ledenvergadering op 7 juni 2014 in met het voorstel van aftredend voorzitter André Kalden, dan telt het BUN-bestuur voortaan twee Sogyal-adepten: Rigpa-penningmeester Daniël Meerburg (advocaat) en Sogyal-vertaler Michael Ritman (mediator en interim-manager). Zo hebben Sogyal en Rigpa bestuurlijk greep op onder meer de publieke omroep (BOS) en de ambtsopleiding tot geestelijke verzorger (Vrije Universiteit).

Nederlandse Rigpa-aanhangers kunnen niet alleen de BOS, maar ook de boeddhistische geschiedschrijving direct beïnvloeden. Sogyal-leerling Rinus Laban is voorzitter van het Nederlands Boeddhistisch Archief (NBA). Volgens de agenda vraagt Laban de BUN tijdens de komende ledenvergadering namens het NBA om financiële steun.

Slecht 'track record'

De BUN en de BOS hebben geen goed 'track record' in zedenkwesities. In 2002 klopten slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag in het Boeddhayana Centrum in Groningen vergeefs aan bij het BUN-bestuur. Stukken in het bezit van • open boeddhisme • tonen aan dat de BUN volgens het bestuur niets voor de slachtoffers kon betekenen: strafrechtelijke vervolging leek het bestuur onhaalbaar, bovendien was Boeddhayana geen lid.

Dagblad Trouw (16 augustus 2002) schrijft dat enkele van deze vrouwen uit het Boeddhayana Centrum zich meldden bij Jotika Hermsen, van BUN-lid Sangha Metta. Omdat er ‘geen meldpunt’ was greep Hermsen niet in. De vrouwen waren ‘angstig en in de war’, zei Hermsen in *Trouw*. Zelf liet Hermsen het ‘los’.

” ‘Wat moest ik? Wij hebben geen meldpunt. Ik koos ervoor de vrouwen te empoweren eruit te stappen, zodat de groep dood zou bloeden,’ aldus Hermsen.

In 2004 wordt toenmalig BOS-directeur Jean Karel Hylkema (leerling van Sogyal, oud-bestuurslid Rigpa) naar aanleiding van een radio-uitzending over het Boeddhistische Mahayana-Centrum in Middelburg gewaarschuwd voor wantoestanden en seksueel grensoverschrijdend gedrag. De omroep doet niets.

Tegenover • open boeddhisme • (24 mei 2013) bagatelliseert Hylkema de kwestie.

” ‘*Lama's* die vrouwen bezwangeren, dat komt ongetwijfeld wel eens voor. Er zijn vrouwen die wensen meer dan een leerling te zijn, en die willen een seksuele relatie. Sommige *lama's* gaan daar op in, en soms leidt dat tot zwangerschap’.

Toenmalig hoofdredacteur radio Ton Maas liet • open boeddhisme • weten dat Hylkema hem en zijn redactie nooit over de waarschuwingen heeft geïnformeerd. In 2007 plaatst de BOS alsnog een waarschuwing in het radio-archief. Ook de BUN wordt voor de situatie in het Boeddhistische Mahayana-Centrum gewaarschuwd: de koepel stuurt een non naar Middelburg om de slachtoffers ‘perspectief’ te bieden en stopt de kwestie vervolgens in de doofpot.

De journaliste Carine Damen publiceerde onlangs *Ik was gek van geluk: Verhalen uit sektarische bewegingen* (2013). Ze tekent daarin (geanonimiseerd) de verhalen van enkele bij het Boeddhayana Centrum betrokken personen, onder wie slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Reacties Mary Finnigan en Stephen Batchelor

In een reactie op Rigpa-kandidaat Ritmans eventuele voorzitterschap van de BUN zegt Mary Finnigan: ‘Ik ken behoorlijk veel mensen die het verontrustend en onacceptabel vinden dat Rigpa zoveel macht en invloed vergaart, en zich overal zo diep ingraaft. Journalisten moeten de ongemakkelijke vragen stellen: waarom zijn Rigpa-mensen zo nadrukkelijk aanwezig in organisaties die met de dalai lama verbonden zijn? Hun geestelijk leider is bezoedeld door schandalen en smerigheid, en zijn organisatie is bijna overal ter wereld ontmaskerd als een soort sekte.’

” ‘Sogyal is nooit tot *lama* opgeleid. Hij lepelt een vorm van boeddhisme-*light* op die net zo weinig met *dzogchen* te maken heeft als – neem me niet kwalijk – kattenpis.’

Finnigan noemt Ritmans kandidatuur ‘zeer onheilspellend’, en waarschuwt de leden van de BUN: ‘Voordat ze hun stem uitbrengen moeten ze heel zorgvuldig nadenken, ze kunnen het beter niet zover laten komen.’

Stephen Batchelor is kritisch op nationale boeddhistische unies in Europa en betwist hun representativiteit. Hij drukt zich voorzichtiger uit: ‘Iemand moet het doen. Zolang Rigpa als een gewoon lid wordt beschouwd valt zo’n benoeming moeilijk tegen te houden. De BUN staat helemaal in haar recht wanneer ze deze voorzitter benoemt.’ Volgens Batchelor heeft Rigpa macht omdat het als grote organisatie overal bestuurders heeft zitten:

” ‘De groepen die binnen de nationale boeddhistische unies de macht hebben zorgen ervoor dat groepen die hen niet aanstaan worden buitengesloten.’

Volgens Batchelor betekent dit dat het draagvlak voor deze organisaties vermoedelijk steeds smaller wordt. Hij houdt zich er niet langer mee bezig: ‘Ik heb hier geen tijd voor. Het is menselijke politiek van het platste soort: een strijd om de macht en invloed.’

Meer leraren in opspraak

- Behalve Rigpa telt de BUN nog meer leden die worden geleid door boeddhistische leraren die in het buitenland wegens seksueel grensoverschrijdend gedrag in opspraak komen;
- Sommigen met BUN-leden verbonden boeddhistische leraren worden zware morele verwijten gemaakt. Dit betreft vooral leraren die niet permanent in Nederland zijn gevestigd;
- Zij bezoeken ons land voor enkele dagen om boeddhistisch onderricht te geven. De meeste informatie over hun doen en laten wordt via buitenlandse dagbladen, tijdschriften, en blogs verspreid;
- In het buitenland wordt deze leraren ongepast, grensoverschrijdend gedrag verweten, veelal van seksuele of financiële aard.
- Voorbeelden zijn: Chögyam Trungpa († 1987) en Ösel Tenzin († 1990) van Shambala; Kalu Rinpoche († 1989) van het Naropa Instituut; Sogyal Rinpoche van Rigpa; Ole Nydahl van Diamantweg Boeddhisme; Dennis Genpo Merzel van Kanzeon; Namkha Rinpoche van Rigdzin Community Nederland; Sangharakshita van Triratna. De genoemde organisaties zijn alle lid van de BUN;
- De huidige reïncarnatie van Kalu Rinpoche maakte bekend zelf het slachtoffer te zijn van seksueel misbruik en gewelddadige intimidatie door Tibetaans boeddhistische geestelijken.

Geen meldpunt, geen onderzoek

- Anders dan voor sommige andere religieuze denominaties bestaat voor boeddhisten geen specifiek meldpunt voor slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend gedrag;
- Op dit terrein werkzame organisaties als Pharos, Movisie en Centrum voor Seksueel Geweld hebben tot op heden geen weet van seksueel grensoverschrijdend gedrag binnen de boeddhistische gemeenschap;
- Ook wordt, anders dan bij andere religieuze denominaties, zover bekend, geen specifiek (wetenschappelijk) onderzoek verricht naar het voorkomen van seksueel grensoverschrijdend gedrag binnen de boeddhistische gemeenschap in Nederland;
- Hierdoor is niet duidelijk of zich binnen de boeddhistische gemeenschap rondom seksueel grensoverschrijdend gedrag problemen voordoen die eigen zijn aan boeddhisme in het algemeen of die specifiek zijn voor bepaalde stromingen binnen het boeddhisme;
- Ook is niet duidelijk in hoeverre hulpverleners en onderzoekers in staat zijn onderscheid te maken tussen seksueel grensoverschrijdend gedrag bij boeddhistische bekeerlingen en de zogeheten ‘etnisch boeddhisten’ afkomstig uit Azië;

- Het Centraal Bureau voor de Statistiek schat de omvang van de boeddhistische gemeenschap in Nederland ('etnisch boeddhisten' inbegrepen) op ongeveer 65.000 volwassen personen.

Lees ook

- Analyse – Onafhankelijk toezicht BUN is een illusie
- Essay – Dalai Lama: Meer geliefd dan gekend
- Analyse – Babyboomers domineren boeddhistische zuil
- Analyse – Georganiseerd boeddhisme (4): Het contactorgaan
- Nieuws – Tevergeefse waarschuwingen over 'lama' Mattioli
- Nieuws – Tegen getto's, vóór inclusiviteit
- Nieuws – Jonge tulku over seksueel misbruik
- Nieuws – CBS telt 65.000 volwassen boeddhisten
- Alles over het Boeddhistische Mahayana-Centrum in Middelburg (2004-2014)
- Alles over BUN-voorzitter André Kalden (2010-2014)
- Mary Finnigan – Sexual Healing (10-1-1995)
- Mary Finnigan – Lama sex abuse claims call Buddhist taboos into question (1-7-2011)
- Mary Finnigan – The Lamas who give Tibetan Buddhism a bad name (8-10-2012)
- Mary Finnigan – Behind the Thangka's (2012)
- Carine Damen – Ik was gek van geluk
- Tilanus (BUN) – Voorzitterskandidaat Michael Ritman (3-5-2014)

Kijk ook

- In the Name of Enlightenment: Sex Scandal in Religion (2011)
- BOS – Sogyal Rinpoche: Ancient Wisdom for the Modern World (2008)

“Doe de deur op slot”: Mimi was toegewijd aan Sogyal, tot ze ontkwam

About the author

Rob Hogendoorn

Rob Hogendoorn (1964) is onderzoeksjournalist en wetenschapper. Hij richt zich onder meer op de receptie van boeddhisme, boeddhisme en wetenschap, en onderzoek naar meditatie.

[View all posts](#)

1 Comment

BEWERKEN

Oscar Römer

27 juni 2014 om 00:57

Het is mij nog steeds niet duidelijk wat Sogyal Rinpoche verweten wordt. Moet iemand een monnik zijn om het boeddhisme in het Westen op de kaart te mogen zetten?

Reply

Laaste berichten

“Doe de deur op slot”: Mimi was toegewijd aan Sogyal, tot ze ontkwam

8 november 2016

BUN-bestuur verzweg dat externe vertrouwenspersoon niet gecertificeerd is

4 november 2016

Externe vertrouwenspersoon BUN niet gecertificeerd

27 oktober 2016

Nieuwsbrief

Naam

Email

inschrijven